

Kleszcze - poważne zagrożenie dla zdrowia rolnika

Kleszcze - stawonogi zaliczane do pajęczaków, choć niewielkie, są nosicielami wielu groźnych chorób. Najczęściej przyczyniają się do zachorowań na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu. Kleszcze zwykle kojarzą się z lasami, ale spotkamy je niemal wszędzie: na łąkach, nad rzekami i jeziorami, w zaroślach, a nawet na trawnikach w miastach i we wsiach. Zagrożenie ugryzieniem przez kleszcza dotyczy praktycznie terenu całego kraju. Aktywność kleszczy występuje między majem a listopadem, a najwięcej zachorowań notuje się w czasie żerowania nimf – od maja do sierpnia. Rolnicy, z uwagi na miejsce i charakter pracy, są szczególnie narażeni na choroby odkleszczowe.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego prowadzi działania prewencyjne, ukierunkowane na propagowanie wśród rolników wiedzy o sposobach ograniczenia ryzyka ukąszenia przez kleszcze oraz zasadach postępowania w przypadku, gdy do niego dojdzie. Rolniku, nie daj się kleszczom! – tak brzmi hasło kampanii prewencyjnej KRUS, której celem jest profilaktyka chorób odkleszczowych, obecnie najczęściej odnotowywanych chorób zawodowych rolników.

Najczęściej przenoszoną przez kleszcze chorobą jest borelioza, jednak często dochodzi do zarażenia także innymi chorobotwórczymi mikroorganizmami przenoszonymi przez te pajęczaki (tzw. koinfekcji). Dorosły, głodny kleszcz ma zaledwie kilka milimetrów, a mimo to jest bardzo niebezpieczny dla zdrowia ludzi. Ofiarami (także śmiertelnymi) chorób, jakie przenosi, mogą być zarówno ludzie jak i zwierzęta domowe oraz gospodarskie.

Drogi zakażenia chorobami odkleszczowymi:

- ukąszenie przez zakażonego kleszcza lub owada,
- spożycie surowego mleka lub mięsa zakażonej krowy, kozy, owcy,
- prawdopodobne jest też zakażenie płodu przez łożysko i dzieci przez mleko zakażonej matki,
- kontakty seksualne,
- skrajnie rzadko przez rany na skórze.

Najskuteczniejszym sposobem zapobiegania zachorowaniu jest niedopuszczanie do pogryzienia przez tego pajęczaka, dlatego ważne jest przestrzeganie zasad, które to ryzyko minimalizują.

Aby zmniejszyć ryzyko ukąszenia przez kleszcza należy :

- szczelnie okrywać ciało (koszula z długimi rękawami, zasłaniająca dekolty, spodnie z długimi nogawkami, długie skarpety, kryte buty, nakrycie głowy), szczególnie podczas wykonywania prac na użytkach zielonych, podczas prac polowych, pracy w lesie, zbierania owoców runa leśnego - należy stosować ubrania w jasnym kolorze, gdyż łatwiej na nich dostrzec kleszcze;
- nie siadać bezpośrednio na trawie, na zwalonych drzewach;
- unikać spacerów w wysokiej trawie, zaroślach – chodzić po przetartych szlakach;
- zachować szczególną ostrożność na terenach masowego występowania kleszczy i w sezonie ich wzmożonej aktywności tj. od maja a listopada;
- stosować środki odstraszające kleszcze – zawsze zgodnie z instrukcją producenta;
- uważnie sprawdzać ciało swoje i swoich dzieci po powrocie do domu (w szczególności: zgięcia łokci, pachy, pachwiny, tył kolan), następnie należy umyć ciało, a ubranie odłożyć do prania.

Aby chronić zwierzęta przed kleszczami należy:

- stosować repelenty, tj. preparaty odstraszające kleszcze w formie sprayu, płynu czy wcierki,
- zwrócić uwagę na ogrodzenie pastwisk, aby było na tyle mocne, by nie sforsowały go dzikie zwierzęta, jelenie lub sarny, które są najczęściej żywicielami kleszczy,
- w miarę możliwości osuszać podmokłe tereny na pastwisku, wycinać miejsca zakrzaczone,
- regularnie kontrolować stado np. podczas udoju, przeczesywać palcami przede wszystkim pachwiny, nóg i podbrzusze.

Choroby odkleszczowe są groźnymi przewlekłymi chorobami, a ich lista jest długa, to m.in.:

- borelioza
- kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)
- babeszjoza
- gorączka Q
- tularemia
- anaplazmoza granulocytarna
- bartoneloza

Jeżeli na skórze widać żerującego kleszcza, należy usunąć go jak najszybciej, samodzielnie, bądź u lekarza.

Jak usunąć kleszcza w domu:

- wysterylizować spiczastą pęsetę bądź kartę do usuwania kleszczy;
- uchwycić pajęczaka jak najbliżej powierzchni skóry;
- delikatnie, ale stanowczo pociągnąć przeciwnie do kierunku wkłucia i wyciągać, aż widoczna będzie jego głowa;
- po wyjęciu kleszcza, umieścić go na kartce i sprawdzić, czy został usunięty w całości;

- miejsce po usunięciu kleszcza przemyć środkiem odkażającym;
- po usunięciu kleszcza dokładnie umyć ręce, najlepiej mydłem antybakteryjnym.

Uwaga!

W przypadku wystąpienia rumienia, opuchlizny lub objawów grypopodobnych należy jak najszybciej udać się do lekarza i koniecznie poinformować o ukąszeniu przez kleszcza! Jeżeli istnieje podejrzenie, że kleszcz nie został usunięty w całości lub po usunięciu występują jakiegokolwiek niepokojące objawy, należy skonsultować się z lekarzem. Ważna jest obserwacja organizmu, ponieważ początkowe objawy boreliozy mylone są często ze stanami grypowymi. Charakterystycznym objawem zakażenia boreliozą jest rumień, który pojawia się na skórze, wokół miejsca ukąszenia.

Placówka Terenowa KRUS w Chojnicach zachęca do odwiedzania strony internetowej www.gov.pl/krus gdzie dostępne są broszury prewencyjne oraz aktualne informacje związane z działalnością KRUS.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Placówka Terenowa w Chojnicach

Opracowano na podstawie:

<https://www.gov.pl/web/krus/kampanie-prewencyjne>

<https://www.gov.pl/web/krus/uwaga-na-kleszcze>

<https://www.gov.pl/web/krus/aktualnosci-prewencyjne>

<https://www.gov.pl/web/krus/broszury>